

ORASAM

AYLIK BÜLTENİ

ARALIK-2018 / Sayı: 24

AVRUPA BİRLİĞİ ORTA ASYA İLE İLİŞKİLERİNİ GÜÇLENDİRECEK

Avrupa Birliği Dışişleri ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini, 24 Kasım'da bölgenin beş dışişleri bakanıyla yaptığı toplantı sonrasında yaptığı açıklamada enerji, entegrasyon ve kalkınma alanlarında işbirliğinin güçlendiğini ve AB'nin bölgeyi dış şoklara karşı daha istikrarlı ve dirençli kılmaya ilgi gösterdiğini belirtti.

Su kaynaklarının paylaşılması, sınır düzenlemelerinin iyileştirilmesi ve ticaret ile ilgili olarak Orta Asya ülkelerinin bölgesel etkileşim tarzını seçmesi gerektiğini söyleyen Mogherini, Avrupa Birliği'nin bu yönde işbirliğine yardımcı olmaya hazır olduğunu da açıkladı.

Avrupa Birliği ile Özbekistan arasında genişletilmiş ortaklık

ve işbirliği anlaşması konusunda müzakere sürecini başlattıklarını ifade eden Mogherini, Kırgızistan ile de benzer görüşmelerin devam ettiğini söyledi. Böyle bir anlaşmanın Aralık 2015'te Kazakistan ile imzalandığını, Tacikistan'ın da AB ile yeni bir anlaşma konusunda müzakerelere başlamayı planladığını sözlerine ekledi. Bunun yanında Türkmenistan'da da gelecek yıl bir temsilcilik ofisi açmayı planladıklarını bildirdi.

Mogherini ayrıca, tüm Orta Asya ülkelerinde Avrupa Birliği'nin tam yetkili temsilcilik açma kararı alındığını belirtti.

OŞ ŞEHİRİ 2019 YILI TÜRK DÜNYASI BAŞKENTİ İLAN EDİLDİ

Anadolu Ajansı'nın haberine göre, 18 Aralık'ta Kastamonu'da düzenlenen TÜRKSOY Kültür Bakanları Daimi Konseyi'nin 36'ncı toplantısında 2019 yılı için Kırgızistan'daki Oş şehrinin "Türk Dünyası Başkenti" ilan edilmesi kararlaştırıldı.

Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Daimi Konsey'in gelecek yılki toplantısının Oş'ta gerçekleşeceğini belirterek, TÜRKSOY Genel Sekreteri Dusen Kaseinov da turistleri yeni Türk Dünyası Kültür Başkenti Oş'u ziyaret etmeye çağırdı.

TÜRKSOY, her yıl üyesi olan ülkeler arasından bir şehri Türk Dünyası Başkenti ilan ediyor, şehirde sosyal, kültürel, akademik ve benzeri alanlarda etkinlikler düzenleniyor. 2018 yılı Türk Dünyası Başkenti Türkiye'nin Kastamonu şehriydi.

Kırgızistan'ın ikinci büyük şehri olan, Fergana Vadisinin verimli topraklarında yer alan Oş, eski İpek Yolu üstünde, tarihî bir yerleşim. Şehir, merkezindeki Süleyman Dağ gibi ziyaret yerleriyle tanınıyor.

KIRGIZİSTAN VE ÖZBEKİSTAN ARASINDAKİ TİCARET HACMI 325 MİLYON DOLARA ULAŞTI

Kırgızistan ve Özbekistan arasındaki ticaretin 2018 yılında % 50 oranında artarak 325 milyon Dolara ulaştığı bildirildi. Kırgız Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı Oleg Pankratov başkanlığındaki delegeler, bir iş ziyareti kapsamında 28 Kasım ile 1 Aralık arasında Taşkent'i ziyaret etti. İki ülkenin temsilcileri gerçekleştirdikleri toplantılar sırasında, pazarlarında talep edilen ürünlerin tedarikini genişletme ve Kırgızistan'dan Özbekistan'a et ve süt ürünleri, sebze, meyve, maden suyu, patates, inşaat malzemeleri, otomobil parçaları, aydınlatma lambaları, düz cam, kömür ve

traverten ihraç etme imkânlarını konuştu.

Bunun yanında, Özbekistan'dan Kırgızistan'a otomobil, kamyon, otobüs; tarım ürünleri, ekipman, elektrikli ev aletleri, kablo, ilaç, sıhhi tesisat, mobilya, tekstil, mineral gübreler, soda külü, pamuk çekirdeği ve buğday ihracatı yapılması hedefleniyor.

Bu yıl, ikili ticarete yüksek bir artış olduğu vurgulanırken; iki devlet başkanının da ikili ticaretin 500 milyon Dolara çıkarılması için gerekli sorumluluğu üstleneceklerini ifade ettikleri aktarıldı.

ÖZBEKİSTAN VE KIRGIZİSTAN ARASINDA İŞBİRLİĞİ İLERLİYOR

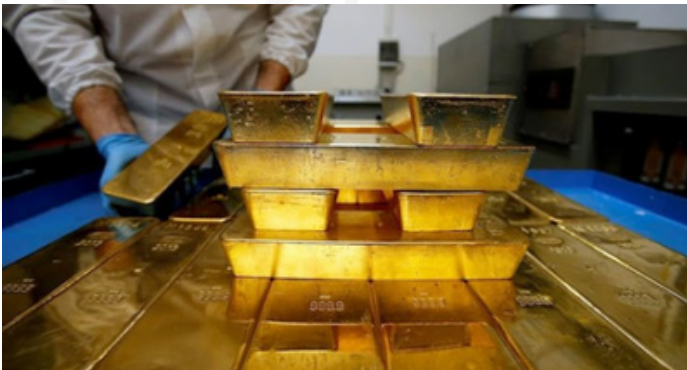
Özbekistan ve Kırgızistan Sınır Bölgeleri Başkanlar Konseyi İkinci Toplantısı 19 Aralık'ta Oş'ta tamamlandı. Toplantıdan sonra, Özbekistan Başbakanı Abdulla Aripov ve Kırgızistan Başbakanı Muhammetkalıy Abılgaziyev ticaret, ekonomi ve yatırım alanlarında gerçekleştirilecek işbirliğinin yol haritasını imzaladı.

Kırgızistan heyeti, ortaklık planının ticarî ve endüstriyel üretim, karantina ve veterinerlik sektörlerinde işbirliği, gümrük prosedürlerinin kolaylaştırılması, uluslararası

işbirliği ve diğer konularda atılacak adımlar ile işbirliğinin gerçekleştirilmesi için gerekli esasları içerdiğini belirtti.

Özbekistan ve Kırgızistan Sınır Bölgeleri Başkanlar Konseyi, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev'in Eylül 2017'de Kırgızistan'a yaptığı devlet ziyaretinde imzalanan anlaşma kapsamında kuruldu. Konseyin ilk toplantısı, 29-30 Mart 2018'de Özbekistan'ın Fergana Bölgesinde gerçekleştirilmişti.

KIRGIZİSTAN'DA KUMTOR MADENİNDE 9,5 TON ALTIN ÜRETİLDİ

Centerra Gold Inc. ve Kumtor Altın Şirketi Medya İlişkileri Departmanı, 2018 yılının üçüncü çeyreğindeki çalışmaları hakkında bilgi verdi.

Yapılan açıklamada, Kumtor'un 2018 yılının ilk dokuz ayında 306 bin 467 ons; yani 9 ton 532,2 kilo altın ürettiği ve yılbaşından bu yana vergi ve zorunlu ödemeler için 5,66 milyar Som transfer ettiğini açıkladı. Ayrıca 2018 yılının üçüncü çeyreğinde 119 bin 521 ons (3,72 ton) altın satılarak; bu çeyrekte toplam 142,8 milyon Dolar gelir elde edildiği ifade edildi.

2017'deki üretim hacmi 138 bin 561 ons (4.31 ton) olmuştu.

RUS-KIRGIZ KALKINMA FONUNDAN GİRİŞİMCİLERE 21 MİLYON DOLAR

Kırgızistan'daki Rus-Kırgız Kalkınma Fonu (RKKF), 2018 yılında tarım ürünleri ve hayvansal ürünlerin işlenmesi ile tarım alanında kullanılmak üzere verdiği malî desteği % 15 düzeyinde arttırdığını bildirdi. Yapılan açıklamada ayrıca yerel girişimcilere tavsiyelerde bulunmak üzere tüm bölgelerde bölge merkezlerinin kurulduğu, Garanti Fonu'na bölgelerdeki teminatlarla ilgili sorunları çözmesi için 200 milyon Som sağlandığı belirtildi.

Bu yılın 10 aylık sonuçlarına göre ise miktar toplam 21 milyon Doları aştı. Böylece küçük ve orta ölçekli işletmelerin yürüttüğü altı yüzden fazla projeye finansman sağlandı. Bu projelerin beş yüzden fazlasını tarım ürünlerinin üretimi ve işlenmesiyle ilgili projeler oluşturuyor.

Geçtiğimiz yıl Bişkek hariç tüm bölgelere 17 milyon Dolar ödeme yapılmıştı.

KIRGIZİSTAN'DA 32 SANAYİ KURULUŞU YENİDEN FAALİYETE GEÇTİ

Sanayi, Enerji ve Yeraltı Kaynakları Kullanımı Devlet Komitesi, bu yıl Kırgızistan'da 32 sanayi kuruluşunun yeniden üretime geçtiğini, 11 yeni işletmenin açıldığını ve 550 kişiye yeni iş olanağı sağlandığını bildirdi.

Ocak ve Eylül ayları arasında, sanayi tesislerinin toplam üretimi 167 milyar 981,6 milyon Soma ulaştı. Üretim hacmi ise Kumtor Altın Şirketi hariç 107 milyar 627,6 milyon Som olarak gerçekleşti.

KIRGIZİSTAN'A YURTDIŞINDA ÇALIŞANLARDAN 1,9 MİLYAR DOLAR

Yurtdışında çalışan Kırgızistan vatandaşları 2018'in ilk dokuz ayında Kırgızistan'a 1,9 milyar Dolar gönderdi.

Kırgızistan Merkez Bankası bilgilerine göre; bu miktar, 2017 yılının Ocak ilâ Eylül dönemine göre 130,9 milyon Dolar artarak % 7,1'lik bir büyüme gerçekleşti.

Yurtdışından Kırgızistan'a gelen paranın % 90'ını oluşturan 1 milyar 934,5 milyon Dolar doğrudan Rusya'dan transfer edildi. Kırgızistan'dan ise 2018'in ilk dokuz ayında diğer ülkelere 388,3 milyon Dolar aktarıldı.

Kırgızistan Cumhuriyeti Devlet Göç Servisi'nin paylaştığı bilgiye göre, 750 binden fazla Kırgızistan vatandaşı çalışma amacıyla yurtdışında bulunuyor. Bunların % 80'i Rusya'da, % 10'u Kazakistan'da, % 10'u ise diğer ülkelerde çalışıyor.

TÜRKİYE'DE ÇALIŞAN KIRGIZİSTAN VATANDAŞLARININ SİGORTA PRİMLERİ KIRGIZİSTAN'A TRANSFER EDİLECEK

Kırgız Cumhuriyeti Meclisi Cogorku Keneş milletvekilleri, Kırgızistan ile Türkiye arasında imzalanan ve Türkiye'de çalışan Kırgızistan vatandaşlarının sigorta primlerinin Kırgızistan'a transfer edilmesini içeren sosyal güvenlik anlaşmasını 20 Aralık 2018'de yapılan üçüncü oturumda onayladı.

Anlaşmaya göre, Türkiye'de çalışan Kırgızistan vatandaşlarının primleri Türkiye'den Kırgızistan'a devredilecek ve emeklilik yaşına geldiklerinde emekli maaşlarını Kırgızistan'dan alabilecekler. Ayrıca Kırgızistan'daki çalışma süreslerine göre de Kırgızistan vatandaşları emekli maaşı için başvurabilecekler.

Anlaşma, 9 Nisan 2018 tarihinde Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov'un Türkiye'ye yaptığı ziyaret sırasında imzalanmıştı.

ÖZBEKİSTAN BAŞBAKANI TÜRKİYE KÖKENLİ İŞ İNSANLARIYLA GÖRÜŞTÜ

Özbekistan Başbakanı Abdulla Aripov, Özbekistan'da faaliyet gösteren Türkiye kökenli iş insanlarıyla sorunlarını çözmek amacıyla bir araya geldi.

Taşkent'teki bir otelde gerçekleştirilen toplantıda, ülkede faaliyet gösteren iş insanlarını tek tek kabul eden Aripov, girişimcilerin sorunlarını dinledi. Ayrıca Taşkent Büyükelçisi Ahmet Başar Şen ve Özbek-Türk İşadamları Derneği Başkanı Ercan Bulut'un da hazır bulunduğu toplantıda, Özbekistan Sağlık Bakanı Alishir Şadmanov, Adalet Bakanı Ruslan Davletov ve Özbekistanlı diğer yetkililer yer aldı.

Aripov, Türkiyeli iş insanlarının dile getirdikleri sorunlarla bizzat ilgilenirken, toplantıya katılan Özbekistanlı yetkililere de sorunların çözümüne yönelik talimatlar verdi.

Başbakan, önceki ay yine ülkede faaliyet gösteren Türkiyeli iş insanlarıyla bir araya gelerek sorunlarını dinlemiş, iş insanları da söz konusu toplantının verimli geçtiğini ve memnun kaldıklarını dile getirmişti. Aripov, yaptığı ilk görüşmede, bu tür toplantıların Türkiyeli iş insanlarına fayda sağlaması durumunda düzenli olarak gerçekleştirilmeye hazır olduğunu dile getirmişti.

ÖZBEKİSTAN YEDİ BARAJ İNŞA EDECEK

Önümüzdeki yıllarda Özbekistan, toplam 45 milyon metreküp kapasiteli yedi büyük baraj inşa etmeyi planlıyor. Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev, tarım işçilerine hitaben yaptığı kutlama konuşmasında, baraj ağının genişletilmesi sayesinde, yağmur suyuyla sulanan tarım arazilerinin genişlemesine özel önem verileceğini söyledi. Bu amaçla, Taşkent Bölgesindeki Parkentsoy, Kızılsu ve Taştepe'de; Cızak Bölgesi Fariş İlçesindeki Karaman'da; Kaşkaderya Bölgesindeki Guldara ve Ayakçisoy'da ve Semerkant Bölgesindeki Bulungur'da toplamda 45 milyon metreküp kapasiteye sahip 7 büyük barajın kurulacağı aktarıldı.

Mirziyoyev gelecek yıl, sulu tarım arazisinin durumunu geliştirme amacıyla, devlet bütçesinden yaklaşık 1,7 trilyon Sum ve uluslararası finans kurumlarından 84 milyon Dolar ayrılmasının planlandığını bildirdi.

Önümüzdeki iki yıl içinde, 1 milyon 200 bin hektarlık arazide düzenli olarak sulama yapılacağını aktaran Mirziyoyev, bunun da yılda 1 milyar 700 milyon metreküp su tasarrufu sağlayacağını ve 600 bin hektarlık arazinin durumunun iyileştirilmesine olanak sunacağını söyledi.

Aralık başında Özbekistan devleti ekoturizmin gelişimi için 18 küçük ölçekli baraj açmıştı.

FRANSA'DAN ÖZBEKİSTAN'DAKİ REFORMLARA 150 MİLYON AVRO

Fransız Kalkınma Ajansı, Özbekistan'daki reformları desteklemek için 150 milyon Avroluk kredi ayırdı.

Özbekistan Maliye Bakanlığı Basın Servisi, 12 Aralık 2018'de Maliye Bakanlığında imzalanan kredi anlaşmasıyla, Fransa Kalkınma Ajansının Ekonomik Yönetimi İyileştirme Programının uygulanmasını sağlamak için Özbekistan'a 150 milyon Avroluk kredi sağlandığını aktardı.

Bu kredi sayesinde, Asya Kalkınma Bankası'nın yardımı ile geliştirilen projenin uygulanması, devlet programları için istihdam yaratmak ve Özbekistan bölgelerinin sosyal altyapısını geliştirmek için ek bütçe finansmanı sağlayacak. Fransa tarafından belirlenen kalkınma politikalarının uygulanmasını sağlayan bir devlet finans kurumu olan Fransa Kalkınma Ajansı, krediyi 6 yılı geri ödemesiz 20 yıllık bir süre için veriyor.

ÖZBEKİSTAN'DA PAMUK ÜRETİMİ GERİLEDİ

Dünyanın önde gelen pamuk üretici ve ihracatçılarından olan Özbekistan'da, pamuk üretimi bu yıl % 21,5 geriledi. Özbekistan Bakanlar Kurulu tarafından yapılan açıklamada, bu yıl 2 milyon 300 bin ton pamuk üretimi gerçekleştiği, bu rakamın, geçen seneye göre % 21,5 daha az olduğu belirtildi.

Açıklamada, pamuk üretimindeki düşüşte yüksek verim alınamayan pamuk ekimi arazilerinin azaltılmasının yanı sıra; kötü hava koşullarının da etkili olduğu dile getirildi.

Resmî verilere göre, geçen sene ülkede 2 milyon 900 bin ton pamuk üretilmişti.

Pamuk üretiminde dünyada altıncı, pamuk ihracatında ise beşinci sırada olan Özbekistan'da, son dönemde yıllık ortalama 3 milyon ton pamuk üretildi ve bunun % 60'ı ihraç edildi.

RUSYA'DAN YAPILAN HAVALEDE ÖZBEKİSTAN İLK SIRADA

Rusya Federasyonu Merkez Bankası tarafından Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri arasında, Rusya'dan aktarılan para miktarı açısından Özbekistan'ın birinci sırada yer aldığı açıklandı.

Merkez Bankası resmî verilerine göre, 2018'in ilk 9 aylık döneminde Rusya'dan diğer ülkelere 9 milyar 800 milyon Dolar gönderildi. Bu miktarın yaklaşık 3 milyar 50 milyon Dolarlık kısmı ise Özbekistan'a gönderildi.

Aynı dönemde Tacikistan'a 1 milyar 900 milyon Dolar, Kırgızistan'a 1 milyar 700 milyon Dolar ve Kazakistan'a 500 milyon Dolar aktarıldı.

Daha önce, Özbekistan Merkez Bankası, 2018'in ilk yarısında, yurtdışından Özbekistan'a 2 milyar 300 milyon Dolar gönderildiğini ve bu paranın çoğunun Rusya, geri kalanının ise Türkiye, Kazakistan, ABD ve Güney Kore'den gönderildiğini açıklamıştı.

ÖZBEKİSTAN'IN ORTA ASYA ÜLKELERİYLE TİCARETİ ARTTI

Özbekistan'ın Orta Asya ülkeleriyle iyi komşuluk ilişkilerini geliştirmesiyle bu ülkelerle dış ticaret hacminin bu yıl % 50 arttığı bildirildi.

Özbekistan Dışişleri Bakan Yardımcısı İlhom Nematov, düzenlediği basın toplantısında, son dönemde komşu ülkelerle açık ve yapıcı bir politika izlendiğini belirtti.

İlhom Nematov, Orta Asya'daki sorunların eşitlik, karşılıklı menfaatlere saygı ve akıllıca uzlaşma yoluyla çözümlüne yönelik politikaların belirlenmesiyle; bölgedeki su kaynaklarının ortak kullanımı, sınırların belirlenmesi, sınır kapıları ve sınır ticareti gibi zorlu sorunların çözüme kavuşturulduğunu söyledi.

Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev'in izlediği açıklık ve dostluk siyaseti sayesinde kısa zamanda Orta Asya'da tamamen yeni, sağlam, dostça ilişkiler tesis edildiğini aktaran Nematov, "Özbekistan'ın Orta Asya ülkeleriyle iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi sayesinde bu ülkelerle olan dış ticaret hacmi bu yıl % 50 arttı." dedi.

Nematov, Mirziyoyev'in 2018'de Rusya, Belarus, ABD, Çin, Türkiye, Mısır, Fransa, Güney Doğu Asya ve Orta Doğu ülkelerine yaptığı yurt dışı ziyaretleriyle stratejik ortaklık ilişkilerinin yeni bir seviyeye yükseldiğini kaydetti.

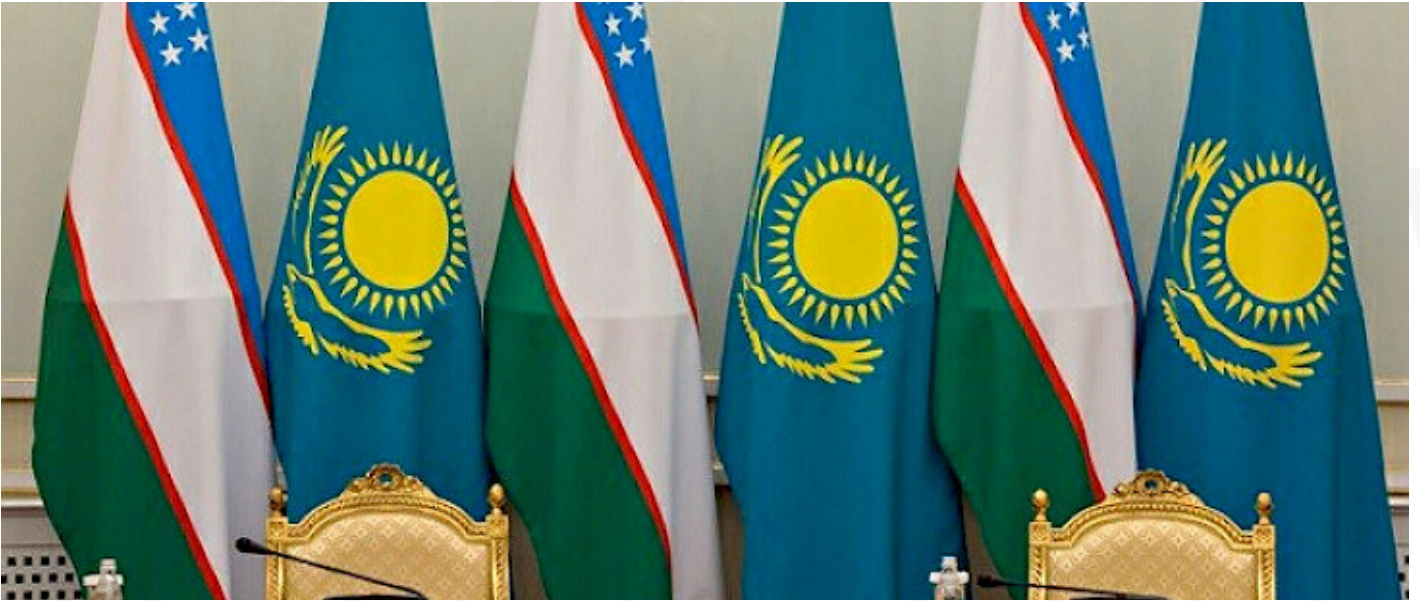
ÖZBEKİSTAN'DA TURİST SAYISI 4,9 MİLYONA ULAŞTI

Özbekistan'da, turizmin geliştirilmesine yönelik atılan adımlar sonucunda, 2018'in ilk 11 aylık döneminde ülkeye gelen turist sayısı 4,9 milyona ulaştı.

Özbekistan Turizm Geliştirme Devlet Komitesi Başkan Yardımcısı Ulugbek Kasimhodjayev, 21 Aralık'ta düzenlediği basın toplantısında, son dönemde ülkede turizmin geliştirilmesine yönelik otuza yakın yasa ve kararnamenin onaylandığını; son bir yılda aralarında Türkiye'nin de dâhil olduğu 9 ülkeye vizesiz, 12 ülkeye de sadeleştirilmiş vize uygulaması başlatıldığını kaydetti. Kasimhodjayev, bunun sonucunda geçen sene ülkeye gelen turist sayısının 2,6 milyon iken; bu yıl yaklaşık 2 kat artarak, sayının 4,9 milyona ulaştığını belirtti.

KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN ARASINDA ŞUBATTA "İPEK VİZESİ" BAŞLATILACAK

Kazakistan ile Özbekistan'ın Avrupa'nın ortak vize sistemi Schengen'in bir benzeri olacak "İpek Vize"yi (Silk Visa) Şubat ayında uygulamaya koyacakları bildirildi.

Kazinform haber ajansına göre, Özbekistan Turizm Geliştirme Devlet Komitesi Başkan Yardımcısı Ulugbek Kasimhodjayev, gazetecilere yaptığı açıklamada, Schengen vizesinin Orta Asya versiyonu olan "İpek Vize"yi 2019 yılı Şubat ayından itibaren uygulamayı planladıklarını belirtti.

Uygulamanın amacının Orta Asya'ya turist çekmek ve bölgeyi popülerleştirmek olduğunu dile getiren

Kasimhodjayev, projenin Kazakistan ve Özbekistan tarafından onaylandığını, geriye sadece teknik detaylar ve ekipman konularının kaldığını aktardı.

Kasimhodjayev, uygulamaya Kırgızistan ve Tacikistan'ın da ilgi duyduğunu, Kazakistan'ın projeye Azerbaycan ile Türkiye'yi de katmayı planladığını kaydetti.

Kazakistan Senatosu Uluslararası İlişkiler, Savunma ve Güvenlik Komitesi Başkanı Dariga Nazarbayeva, bölgeye turist çekme amaçlı "İpek Vize"yi hayata geçirmeyi Haziran'da Özbekistan'a önermişti.

KAZAKİSTAN'IN TÜRKİSTAN BÖLGESİ İLE ÖZBEKİSTAN'IN TİCARETİ 450 MİLYON DOLARA ULAŞTI

Devlet Gelirleri Dairesi Başkanı Eldos Saudabayev, Kazakistan'ın Türkistan Bölgesi ile Özbekistan arasında 11 ayda ticaretin 447 milyon Dolara ulaşarak; geçen yıla oranla % 27,7 artış gösterdiğini belirtti. Gümrük Departmanının iki gümrük noktasının 14.539 parça mal beyanı yaptığı ve geçen sene ile karşılaştırıldığında 4.036 adet ile % 38,4 oranında artışın olduğu aktarıldı.

Departmanın gümrük kapılarından geçen yük aracı sayısı % 63,7 artarak, 174.865'e ulaştığını belirten Saudabayev, 244.310 araba, 17.019.264 kişinin gümrük kapılarından geçtiğini ve bu rakamın geçen yıla oranla % 46,8 arttığını belirtti. Saudabayev ayrıca, araçların geçişini hızlandırmak için ek noktaların açıldığı ve gümrük personeli sayısının artırıldığını aktardı.

TÜRK ŞİRKETLERİNE KAZAKİSTAN'DA 8,5 MİLYAR DOLARLIK İŞ FIRSATI

Kazakistan'ın Ankara Büyükelçisi Abzal Saparbekuly, "2020'ye kadar Kazakistan'a ulaştırma, lojistik alanında toplam 8,5 milyar Dolarlık yatırım yapılacak. Bu da Türk şirketleri için büyük bir fırsat" dedi.

Saparbekuly, yaptığı açıklamada, son 2 yıldır Türkiye'den Kazakistan'a gelen yatırımlarda artış olduğunu, Türkiye'den Kazakistan'a yıllık bazda 250-300 milyon Dolarlık yatırım yapıldığını bildirdi.

Anadolu Ajansı'nın verdiği bilgiye göre, Saparbekuly: "Bizim gayretimiz, Türk yatırımcıların sadece Kazakistan piyasasını düşünerek yatırım yapması değil. Kazakistan'ın devlet politikası olarak yürüttüğü ihracata yönelik yatırımların desteklenmesi çerçevesinde de bu fırsatlardan faydalanılmasını istiyoruz. Orta Asya 50 milyonluk nüfusa sahip; Kazakistan üzerinden Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, hatta Afganistan ve İran'a ihracat yapabilecek bir potansiyele sahibiz. Türkiye'nin birçok alanda dış ticaret açığı var. Özellikle ham madde alanında açık var. Kimyasal ürünlerde Türkiye 70 milyar Dolarlık ürünü ithal ediyor. Bunların hepsi Kazakistan'dan temin edilebilir. doğal maden açısından oldukça zenginiz." dedi.

Saparbekuly, Kazakistan'da bin 700'den fazla Türk şirketinin çalıştığını ifade ederek, şimdiye kadar Kazakistan'a yapılan toplam yatırım tutarının 300 milyar Doları aştığını, Kazakistan'a yapılan yatırımların büyük bölümünün enerji alanında olduğunu ifade etti.

Saparbekuly, "Sanayi, hizmet ve finans sektörlerindeki yatırımlara bakıldığında, Türkiye, Kazakistan'da ilk beş veya yedide görünüyor. Bu yıl toplamda 25 milyar Dolarlık doğrudan dış yatırım bekliyoruz. Bunların dörtte biri sanayi alanında. Ülkeye yapılan yatırımların % 50'si madencilik alanına geliyor. Birçok Türk şirketi bu alana yoğun şekilde yatırım yapıyor. Kazakistan; siyasi, ekonomik açıdan istikrarlı bir ülke. 90 milyar Dolarlık ulusal rezervi var." şeklinde konuştu.

ALMANYA TACİKİSTAN'A 27 MİLYON AVRO VERECEK

Tacikistan Ekonomik Kalkınma ve Ticaret Bakanlığı, Duşanbe'de gerçekleşen Tacikistan - Almanya devletler arası görüşmelerinde Almanya'nın Tacikistan'da sağlık, finans, enerji, mesleki eğitim ve yeni teknolojilerin geliştirilmesi için 27 milyon Avro vereceğini bildirdi.

Almanya adına açıklamayı Ekonomik Gelişme ve Kalkınma Federal Bakanlığının Doğu Asya ve Orta Asya Bölümü Başkanı Kathrin Oellers yaptı.

Toplantıya katılan heyetler, Tacikistan'da Almanya'nın malî desteğiyle yürütülen projeleri, özellikle tüberkülozun önlenmesi ve tedavisi için tıbbî kurumların onarımı ve yeniden yapılandırılmasını ve Maçiton'da bir çocuk tüberküloz hastanesinin inşası ve diğer projeler hakkında görüş alışverişinde bulundular.

ASYA KALKINMA BANKASI'NDAN TACİKİSTAN'IN ENERJİ SİSTEMİNE 35 MİLYON DOLAR

Duşanbe şehrinde Tacikistan ile AKB arasında Kasım ayında imzalanan sözleşmeye göre, Asya Kalkınma Bankası (AKB), Tacikistan'ın enerji sistemini Orta Asya enerji sistemine bağlamak için ülkeye 35 milyon Dolar hibe edecek.

Tacikistan Cumhuriyeti adına sözleşmeyi, Ekonomik Kalkınma ve Ticaret Bakanı Negmatullo Hikmatullozoda; AKB adına ise AKB Tacikistan Cumhuriyeti Temsilcisi Pradeş Sgravava imzaladı.

AKB Tacikistan Temsilcisi, bu anlaşmanın Orta Asya İşbirliği Örgütü üyesi ülkelerin bölgesel enerji ticaretini genişleteceğini ve enerji verimliliğini geliştireceğini belirtti.

AKB projesi, Tacikistan ve Özbekistan'ın güç sistemlerini senkronize etmek, ara bağlantı noktalarını genişletmek ve paralel bir şekilde çalışmasını sağlamak için Tacikistan'ın kapasitesini güçlendirecek modern ekipmanları kuracak ve geliştirecek.

Tacikistan'ın, 5 milyon Dolar ayırdığı projenin toplam maliyeti 40 milyon Dolar olacak. Projenin 2022 yılında tamamlanması bekleniyor.

Orta Asya İşbirliği Örgütü, 2002 yılında Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Tacikistan'ın katılımıyla Almatı'da kuruldu. 2004 yılında Rusya'nın da katıldığı birlik, 2005'te Avrasya Ekonomi Topluluğuna katılma kararı aldı.

TACİKİSTAN'DA HİDROELEKTRİK SANTRAL İÇİN 126 MİLYON DOLAR ÖDENECEK

Tacikistan'daki Kayrakkum Hidroelektrik Santralinin yenilenmesi için başlatılan projenin ikinci aşamasının gerçekleştirilmesi için Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (AİKB) desteğiyle 126 milyon Dolar sağlanacak.

Hidroelektrik santralin modernizasyonu, iklim değişikliğine karşı dayanıklılığı arttırmak amacıyla sürdürülen proje kapsamında gerçekleşecek.

Toplam değeri 126 milyon Dolar olan projenin, 39 milyon Doları AİKB'nin devlet kredisinden, 27 milyon Doları tercihli krediden, 23 milyon Doları Yeşil İklim Fonu'ndan ve 35 milyon Avrosu Avrupa Yatırım Bankası'nın devlet kredisinden sağlanacak.

Proje, Kayrakkum Hidroelektrik Santralinin restorasyonunu ve mevcut 126 MW olan kapasitesinin 174 MW'a çıkarılmasını öngörüyor. Bu yıl başlayacak olan projenin 2024 yılında tamamlanması bekleniyor.

Daha önce, General Electric Hydro (Fransa), General Electric Renewable (İsviçre) ve Cobra Instalaciones y Servicios SA (İspanya) şirketlerini içeren bir konsorsiyum

projeyi gerçekleştireceğini bildirmişti. Bu sebepten projenin ikinci aşamasının uygulanmasına ilişkin belgelerin bu konsorsiyum ile devlete ait Barki Tocik Holding arasında imzalanması bekleniyor.

ÖZBEKİSTAN VE TACİKİSTAN SAĞLIK MERKEZLERİNİ ORTAK KULLANACAK

Tacikistan Bağımsız İşçi Sendikaları Federasyonu (TBİSF) heyetinin Taşkent'e yaptığı iş ziyaretinde; Özbekistan ve Tacikistan vatandaşlarının artık herhangi bir engel olmadan iki ülkenin dinlenme evleri, sanatoryumları ve çocuk sağlık kamplarına girebilmesine karar verildi.

TBİSF Başkan Yardımcısı İsmoil Fayzizoda, Özbekistan'ın sağlık merkezlerinde dinlenmek isteyen Tacikistan vatandaşlarının, Özbekistan'a gitmeden Tacikistan'daki işçi sendikalarının temsilciliklerinden belge alabileceklerini belirtti. Aynı prosedürün komşu devletin vatandaşları için de geçerli olduğunu söyleyen Fayzizoda, Özbekistan'dakilerin de kendi ülkelerinden Tacikistan sanatoryumlarına giriş için belge alabileceklerini aktardı.

Buna ek olarak; iki ülkenin sanayi alanındaki sendikaları, 2019 yazı başında Tacikistan ve Özbekistan'daki öğrencilerin yaz tatillerini komşu ülkelerdeki çocuk sağlık kamplarında geçirmeleri konusunda anlaştı. Ayrıca iki devletin sağlık, eğitim ve metalürji sendikaları aralarındaki ilişkileri geliştirme kararı aldı.

TACİKİSTAN'IN BDT ÜLKELERİYLE TİCARET HACMİ ARTTI

Tacikistan'ın BDT ülkeleriyle ticaret hacmi 2018'in ilk sekiz ayında geçen yılın aynı dönemine göre % 17,8 arttı.

Özellikle Özbekistan ile Tacikistan'ın ticareti 2,3 kat artarak ciddi bir yükseliş gösterirken, ticaret Azerbaycan ile 2,2 kat, Kırgızistan ile 2,1 kat arttı.

Tacikistan İstatistik Kurumunun bilgilerine göre, bu yılın ilk sekiz ayında Özbekistan ile ticaret hacmi 192,6 milyon Dolar olarak gerçekleşti; bunun 80,8 milyon Dolar ile yaklaşık yarısını Tacikistan'ın ihracatı oluşturdu.

Tacikistan'ın Kırgızistan ile ticaret hacmi 43 milyon Dolara, Azerbaycan ile ise 4,4 milyon Dolara ulaştı. Karşılıklı ticaret hacminde ilk sırada 651,9 milyon Dolar ile Rusya, ardından 553,3 milyon Dolar ile Kazakistan yer alıyor.

Toplamda, bu dönemde Tacikistan ve BDT ülkeleri arasındaki ticaret hacmi 1,5 milyar Doları buldu, bu geçen yılın aynı dönemine göre % 17.8'lik bir artışa karşılık geliyor.

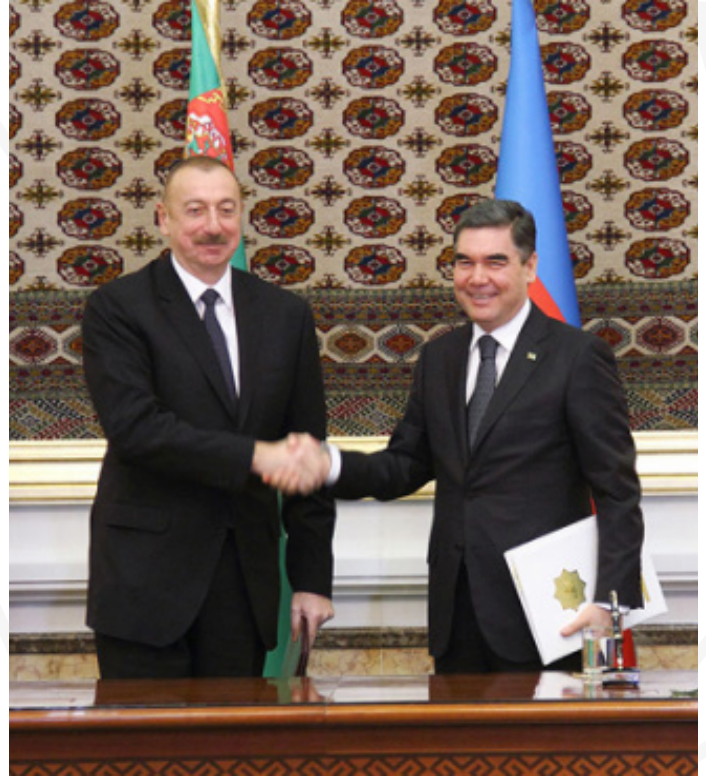
TÜRKMENİSTAN VE AZERBAYCAN YIRMİDEN FAZLA ANLAŞMA İMZALADI

22 Kasım'da Türkmenistan'ın başkenti Aşgabat, Türkmenistan-Azerbaycan Devlet Zirvesine ev sahipliği yaptı. Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbanguli Berdimuhamedov ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev arasında yapılan görüşmeler sonunda taraflar yirmiden fazla anlaşma imzaladı.

Türkmenistan-Azerbaycan üst düzey müzakereleri Oğuzhan Saray Kompleksi'nde devlet başkanlarının baş başa görüşmeleriyle başladı. Sonrasında müzakereler, iki ülkenin resmî delegasyonlarının katılımıyla genişletilmiş formatta devam etti.

Taraflar, ticaret ve ekonomi, yakıt ve enerji, nakliyatın çeşitlendirilmesi, rotalarına yeni ülke ve bölgelerin dahil edilmesi ile insancıl alanda işbirliğinin yoğunlaştırılması konularında görüş alışverişinde bulundular.

Müzakerelerin ardından ikili belgelerin imzalanması için düzenlenen törende devlet başkanları Berdimuhamedov ve Aliyev ortak açıklamayı imzaladılar. Ardından, devlet başkanları nezdinde görüşülen Türkmenistan ve Azerbaycan hükümetleri arasında 2019-2021 yılları arasında ticaret ve ekonomik işbirliği; 2019-2022 yılları arasında ulaştırma alanında devletler arası işbirliği; 2019-2021 için bilim, eğitim, kültür ve sanat alanlarında devletler arası işbirliği gibi anlaşmalar imzalandı.

TÜRKMENİSTAN BAKÜ'DE TİCARET MERKEZİ AÇACAK

Türkmenistan, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de ticaret merkezi açmaya hazırlanıyor. Açılış hazırlıkları için 3 Aralık'ta Türkmenistan'ın Bakü Büyükelçiliği Başkonsolosu Batır Recebov ile Azerbaycan Girişimciler Örgütü Ulusal

Konfederasyonu Genel Sekreteri Fuad Gumbatov bir görüşme yaptı. Görüşme sonunda Fuad Gumbatov, Bakü'de Türkmenistan Ticaret Merkezi'nin açılışına güçlü destek sunacaklarını açıkladı.

Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbangulı Berdimuhamedov, 2017 yılı Ağustos ayında Azerbaycan'a yaptığı ziyarette, Bakü'de Türkmenistan Ticaret Merkezi kurulmasını, buna karşılık olarak da Azerbaycan'ın Aşkabat'ta bir ticaret merkezi açmasını önermişti.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev de geçtiğimiz günlerde Türkmenistan'a yaptığı ziyarette, karşılıklı ticaret ve ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesi gereğini vurgulamış, görüşmelerin ardından, yirmiden fazla anlaşma ve mutabakat zaptı imzalanmıştı. İkili anlaşma paketi, Türkmenistan Sanayicileri ve Girişimciler Birliği ile Azerbaycan Girişimciler Örgütü Ulusal Konfederasyonu arasında bir mutabakat anlaşmasını da içeriyordu.

Bakü'de açılacak olan Türkmenistan Ticaret Merkezi'nin, ikili ticareti artırması bekleniyor. Ticaret merkezinde, öncelikle Türkmenistan'da üretilen çeşitli tekstil ürünlerinin ve el yapımı halıların satışına ağırlık verilecek.

ÇİN, TAŞKENT'TE İLAÇ ARAŞTIRMALARI MERKEZİ AÇTI

Çin Bilimler Akademisi Başkanı Bai Çunli, 23 Kasım'da açılışı gerçekleşen araştırma merkezinin, bilim ve eğitim alanlarındaki işbirliği için önemli bir platform olacağını belirtti. Ayrıca merkezin kaynak paylaşımı, Orta Asya'daki ilaçların florasının araştırılması ve sürdürülebilir gelişiminin sağlanması ile uzmanların eğitimi konusunda da olumlu bir rol oynayacağını ekledi.

Çunli, bu merkezin Çin'in, İpek Yolu üzerindeki ülkelerle bilimsel ve teknik işbirliğini teşvik edecek, bu ülkelerin sürdürülebilir sosyo-ekonomik gelişimine katkıda bulunacak bir dayanak sunması gerektiğini de söyledi.

Özbekistan'daki Çin temsilcisi Çvan Vençuan da merkezin, "Tek Kuşak, Tek Yol" ortak projesine odaklanırsa; aşamalı olarak teknik düzeyini yükselteceğini, yüksek kaliteli uluslararası bilimsel ve teknik bir işbirliği platformu oluşturma adına da etkisini arttıracığını belirtti.

Ayrıca etkinlik çerçevesinde, Taşkent'te Çin Bilimler Akademisi Üniversitesinin Orta Asya Araştırma ve Eğitim Merkezi açıldı.

SİNGAPUR, TAŞKENT YAKINLARINDA 2.5 MİLYAR DOLARLIK “AKILLI ŞEHİR” KURACAK

21 Kasım'da Taşkent'te gerçekleşen uluslararası yatırım forumunda, Singapur merkezli Universal Success Şirketi ile Özbekistan Devlet Yatırım Komitesi arasında Taşkent Bölgesinde 2,5 milyar Dolarlık bir “akıllı şehir” kurulması için sözleşme imzalandı.

Projenin 2021 yılı sonuna kadar 2,5 milyar Dolarlık doğrudan yabancı yatırım çekerek tamamlanması

bekleniyor. Universal Success Kuruluşunun “akıllı” ve endüstriyel şehirlerin inşasında geniş bir deneyime sahip olduğu belirtiliyor. Şirketin Hindistan'daki Kolkata West International City ilçesine ait 152 hektarlık arazide ve Dholera Özel Yatırım Bölgesindeki 400 hektarlık arazide de inşaat projeleri gerçekleştirdiği biliniyor.

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı,
Rektör Vekili Prof. Dr. Asılбек Kulmırzayev

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:
Doç. Dr. Yunus Emre Gürbüz

Editör: Dr. Bülent Namal

Yayın Danışmanları: Prof. Dr. Anvarbek MOKEEV
Doç. Dr. Yunus Emre Gürbüz,
Yrd. Doç. Dr. Gökçe Yoğurtçu, Dr. Bülent Namal

Yayına Hazırlayanlar:

Şeyda Çevikel, Maksat Acıkan uulu

Sayfa Tasarımı: Elfesiya Sencer

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov
Yerleşkesi, Bişkek

Tel: (0996) 0312-25-31-28

Orta Asya ülkelerinden Kırgızca, Türkçe, Rusça, İngilizce günlük haberler için sitemize bakabilirsiniz:
orasam.manas.edu.kg

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994